

1919: Hľadanie alternatívy / 1919: Alternatíva keresés

Prešov, 6. – 7. september 2021

Ján DŽUJKO

Začiatkom septembra sa v priestoroch Krajského múzea (KM) v Prešove konala medzinárodná vedecká konferencia s názvom 1919: Hľadanie alternatívy / 1919: Alternatíva keresés. Organizačne sa na podujatí podieľal Inštitút histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity (PU) v Prešove, KM v Prešove a Výskumný inštitút pre históriu a archívnictvo (Veritas) v Budapešti.

Účastníci vedeckého podujatia v priestoroch Krajského múzea v Prešove

Medzinárodné podujatie otvorila výstava Slovenská republika rád v Krajskom múzeu v Prešove dňa 6. septembra 2021. Prítomným sa prihovoril riaditeľ KM v Prešove Ľuboš Olejník a rektor PU v Prešove Peter Kónya. Autorom výstavy bol pracovník KM v Prešove Erik Ondria. Výstava bola adresovaná odbornej verejnosti a v konferenčnej miestnosti tejto inštitúcie mala vhodným spôsobom doplniť toto odborné podujatie. Na výstave boli inštalované originály rozličných dobových brožúrok s tematikou Slovenskej republiky rád, množstvo fotografií, odznakov, dobových dokumentov a dobovej tlače. Na dokreslenie dobovej atmosféry slúžili aj vitríny s exponátmi dobových zbraní, výstroje a výzbroje. Umeleckú časť výstavy reprezentovali obrazy a maľby s tematikou Slovenskej republiky rád.

Nasledujúci deň sa po otvorení konferencie a úvodných slovách rektora PU Petra Kónyu a riaditeľa spoločnosti Veritas Sándora Szakályho začalo samotné vedecké podujatie. V prvom bloku postupne s príspevkami vystúpili: Lubica Harbuľová – *Situácia v strednej Európe po prvej svetovej vojne a republiky rád*, Maté Gali – *Zmluva medzi Barthom a Hodžom*, István Janek – *Východoslovenská republika, jej vznik a otázka slovjactva v rokoch 1918 – 1919*, Kálmán Kovács – *Potreba výmeny biskupov v Československu v rokoch 1919 – 1921*, Attila Lévai – *Reformovaná cirkev v období Maďarskej republiky rád*, Dávid Ligeti – *Vojna proletárskej diktatúry v roku 1919*, László Orosz – *Rozpad historického Uhorska a spišskí Sasi*, Ivan Mrva – *Z maďarského dažďa pod český odkvap? Bratislavská župa v roku 1919: udalosti, osobnosti, súvislosti*. V druhom bloku konferencie svoje referáty predniesli: Peter Kónya – *Krvavá predohra prevratu: Prešovská vzbura z 1. novembra 1918*, Patrik Derfiňák – *Rok 1919 z pohľadu Pamätnej knihy mesta Prešova*, Erik Ondria – *Slovenská republika rád v zbierkach Krajského múzea v Prešove*, Ján Džujko – *Vzťah slovenskej majority a maďarskej minority z pohľadu denníka Slovenský východ v roku 1919* a Peter Kovaľ – *Nemocnice na Zemplíne v poprevratovom období*.

Dvojdňové medzinárodné podujatie, na ktorom vystúpilo so svojimi referátmi niekoľko významných historikov poukázalo predovšetkým na skutočnosť, že dejinné udalosti, ktoré sa odohrali v rokoch 1918 – 1919, tak z pohľadu Slovákov, ako aj Maďarov nemožno prezentovať jednostranne, ale treba sa pokúsiť o ich objektívnu historickú interpretáciu. Konečným výsledkom tejto vedeckej konferencie by mal byť aj zborník, ktorý bude obsahovať jednotlivé príspevky aktívnych účastníkov podujatia.